

Numărul 13

Oradea-mare 9/22 aprilie 1906.

Anul XLII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Doi prietini.

— Din viața animalelor. —

Ei sunt prietini la „cataramă“. — Cu atât mai mult, fiind-că cel mai mare își perduse sgară, din cauza cataramii care se deschidea ușor și atunci *hoherul* s'a crezut în drept de a-l prinde.

Din acest moment teribil, a început o simpatie între acești doi camarazi, care nu se va sfârși, probabil, decât cu viața unuia din dânsii.

Amândoi eșiseră la preumblare...așa ca să vadă ce se mai petrece prin medinul sfântului Spiridon. Hector înainte, ca cel mai în vârstă, mândru, cu nasul în vânt, nalt și greoi și cu părul negru și strălucit ca pana corbului, și în urma lui Snoby, cu părul lung sur, cu sprincene și mustețe stufoase și cu un barbișon de vechiu militar francez.

Vesel, mlădios, vecinic în mișcare și profitând de ori ce distracție a marelui seu camarad pentru a-i fură vre-o bucatică bună și primind cu coada strinsă, spatele încovăiate și capul plecat, muștrările și chiar câte o sgălțitură dela protectorul seu.

Hector îl protejă, așa cum protejază cei mari pe cei mici. Înțelegând ca să-i fie rob în schimbul protecției care i-o acordă, când săriă vre-un câne străin la el, lucru care nu se întâmplă în toate zilele. — Ceea ce se întâmplă însă toate zilele, eră că Hector nu-i permitea lui Snoby să se apropie de strachina cu mâncare, decât după ce se sătură el.

Dacă li-se dădea în două strachini, le păziă pe amândouă și mănca ce eră mai bun din amândouă. Nu eră lucru tocmai just, — dar cine-i perfect în această lume plină de păcate?!

Snoby așteptă cam nerăbdător, însă nu îndrăznea să se apropie, ci se uită numai pe sub sprincene la celalalt și gema încețșor ca să-i aducă aminte că mai este cineva flămând pe acolo.

Când în sfârșit se îndepărtă cel mare, atunci cu multe plecăciuni, târându-se pe pântece, se apropiă tot cu pază de mâncarea rămasă și apoi înghiția cât se putea de repede, ca să nu se resgândească cumva Hector și să-l mai alunge încă odată, cum se mai întâmplase uneori.

Snoby e diplomat, asta o vede fiecare, dar e și tare cuminte, lucru care-l deosebește de mulți diplomați cunoscuți.

Hector e sgârcit, mai cu seamă de când a îmbătrânit. Când-i dai o bucată de pâne, n'o mănâncă. Pânea nu-i place, însă se duce și o îngroapă, probabil ca s'o strângă pentru altă-dată.

Snoby îl ținea în ochi; se luă încet după dânsul și de cum întorcea spatele protectorul seu, iată că celalalt, plecat, mlădios, mai mult pe pântece, se apropiă, scurmă pământul, scotea pânea și o mănâncă cu poftă bună. Așa se petreceau lucrurile până în ziua teribilă când a prins *hoherul* pe Hector de lângă camaradul lui, care a scăpat fiind cu sgară.

Eră foarte de dimineață, când de odată apare Snoby în ogradă, plin de noroiu, spăriat și hămăind cât îl ține gura.

„Ce este?“ — „Ce are cănele?“ Intrebau unul și altul.

Avea aierul de a fi turbat.

Alergă în toate părțile, apoi se repezi pe poartă. — Chemă în ajutor! — Hector lipsiă! — Că i-se întâmplase ceva, asta eră mai mult decât sigur. Dar ce?

Snoby tot alergă la poartă, eșiă în stradă apoi tot hămăind se uită înapoi ca să vadă dacă nu vine cineva, — și iar se înturnă ca un desperat în ogradă.

Mi-am adus aminte de câni St. Bernard, care

chiamă în ajutorul oamenilor perduți în omăt, — și am spus unui servitor ca să se iee după Snoby.

Cănele înainte și omul în urma lui, așa au plecat și după un timp destul de lung au venit înapoi. Omul împingând o tărăboanță pe care zăcea bietul Hector în nemișcare și în urma tărăboanței Snoby.

De când sunt n'am mai văzut o mutră mai curioasă de căne.

Cu fața lui de vechiu sergent în armata lui Napoleon I. venia pas la pas după nenorocitul lui camarad. Ce se petrecea în »sufletul« bietului animal? — Eu spun »sufletul« fiindcă sunt convinsă că și animalele au un suflet. — Poate e mai puțin complicat decât la om, dar e capabil de a simți, aproape tot ce simte omul.

Snoby eră adânc întristat și o bucată de friptură a rămas neatinsă lângă dânsul. — E de necrezut, însă e așa.

Am spus să-l pue pe Hector pe o grămadă de fân. Se vedea că trăiește, dar vai de capul lui.

Urechile spiutecate și sângerânde; o rană mare pe spate și se vedea, că eră și cam strangulat de hoher — pe când l'a prins în timpul unei lupte cu alți câni.

Am pus să toarne apă pe cap și apoi l'am lăsat în pace.

Snoby ședea grav lângă el și numai din timp în timp oftă adânc, sau gemea, se plecă la botul celuilalt și-l lingea ușor, apoi auzind de sigur că trăiește, îl lovia șăgalnic, dar foarte încet, cu laba peste piept — apoi începea să latre. Ai fi zis că-l invită să se scoale ca să vie să se joace împreună, ca în timpurile cele bune.

Apoi așteptă, mai umblă împrejurul lui și apoi văzând că nu poate face să se ridice în picioare, se culcă și el cu botul pe labe și părea că doarme.

La cel mai mic vuet însă ridică botul și apoi iar îl lăsa pe labe trist și descurajat.

N'a vrut să mânânce decât o bucată de carne care i-am pus-o lângă nas.

Toată ziua a trecut astfel.

Hector gemea acuma din când în când și atunci Snoby ridică botul, dădea din coadă și cu ochii lui inteligenți se uită lung la bolnav, într'un fel de bucurioasă așteptare.

Se făcuse noapte și toți din casă eram siguri că Hector până dimineața nu va mai fi printre cei vii.

Un biet căne bătrân — nimic mai mult, dar m'am dus să mă culc cu inima grea. — Fusesse un bun păzitor la casă și pentru stăpânii lui iubitor și devotat.

În zori de ziuă se auzi un lătrat desperat și la fereastra de cătră grădină apărî capul buhos, și reze-mat de geam, labele lungi a lui Snoby. Se uită în casă și tot lătră din resputeri.

O simțire desplăcută m'a cuprins ca un frig. — Îmi eră milă de bietul căne. Înțelesesem că el cerea ajutor văzând că tot s'a sfârșit.

M'am afundat cu capul în perină și am plâns.

Dimineața am eșit în curte cu gândul ca să mă ocup de cele petrecute noaptea.

Care nu eră mirarea și pot să zic bucuria mea!

Snoby sărindu-mi vesel înainte și lângă blidul cu mâncare Hector. — Slab... legănându-se pe picioare, dar mâncând cu poftă bună.

Eră scăpat. Snoby eră fericit. De atunci raporturile lor s'au schimbat cu totul.

Hector ar putea să lese o bucată de carne în mijlocul drumului — nu-i vorbă că nu s'ar întâmplă așa ceva, dar să zicem — și Snoby nu s'ar atinge de dânsa. Dar și Hector e recunoscător.

Calitate care îl deosebește de multă lume.

De când a văzut un devotament atât de mare și de desinteresat din partea lui Snoby, a devenit cu totul altul.

Din autoritar și violent de cum fusese, a devenit blând și răbdător pentru protejatul lui. Ce mai zic. Snoby are voze să-i sară în spate și să-l tragă de urechi fără cea mai mică revoltă din partea lui Hector. Scutură din cap și fuge când îl întrece de șagă. Atâta tot. Oare câni n'au suflet?

Eu, în ori ce caz, n'aș certă pe un om rău numindu-l »căne« fiindcă mi-s'ar părea o nedreptate față de bietele animale.

Matilda Poni.

Scrisoare*).

*În giumuri bate vântul cu degetele moi,
Din streșini, la răstimpuri, auzi picând un sloi,
Salcâmi plâng în noapte, de ghițață 'mbrobodiți...
Și bat turbate valuri în țărmiu năruți,
Un vuet fără seamă năvalnic sună 'n zare,
Și clocotă, turbată, infuriata mare.*

*Și-aici, în cuibu-mi singur, e pace, e lumină,
Și focul arde 'n sobă cu flacăra lui plină,
La pâpăitul leneș cu-atâta drag ascult,
Și par-că 'mi vine 'n minte un cântec de demult,
Ca o poveste blândă, pierdută 'n zări albastre. —
Văd satul alb departe și curtea casei noastre,
Tovarășii de jocuri, isteți în ștregării —
Cum ne-a 'mpărțit furtuna! Și unde vor mai fi?..
În zări de-albastru splendid văd munți în veci albiți
Și brazil verzi pe coaste și piscuri risipiți;
Pădurea mea iubită doinește blând, ușor,
Și de-aș uită de toate, de munții mei mi-i dor.*

*Și mă întreb cu jale, stând singur lângă foc:
În ce lumi sunt acuma tovarășii de joc,
Nebunii mei de rele și griji neștiutori,
Sălbateci, plini de viață, cu ochi iscoditori?
Pe câți i-o fi dus valul în umbră pe vecie,
Câți odihnesc în pace, ascunși sub rece glie?...
Și dacă plâng, Părinte, nu-i plansul sorții rele,
Tu pune pază minții și strage gurii mele...
Domol își arde focul al vreascurilor scop,
Și mi-a venit pe gene, așa nevrând, un strop.*

*E totuși dulce viața între cei slabi și buni,
Prietini fără patimi; în jur să fi-i aduni,
Și sfânta curăție în ochii lor s-o vezi,
Să le aprinză gândirea cu-n basm, ce nu-l mai crezi,
Și cand li-i dor de ducă, să-i dojenești ușor,
S'auzi șoptindu-și: Ce bun e domnu profesor!*

*) Salutăm cu bucurie pe tinerul poet, care cu aceasta admirabilă inspirațiune de nou începe să colaboreze la foaia noastră.
Red.

Sau când copila dulce, ce nu cunoaște viața,
 Mănuța îți întinde cu: bună dinineța...
 Atâta de cu minte, atâta de sifioasă,
 Își pleacă ochii limpezi, când nu știe în clasă...
 Un Crist cu gânduri bune, vorbind la mucenici,
 Te simți ca un apostol al celor dragi și miei.
 De-atâtea inimi calde tu să te simți iubit,
 Să știi, că din căldură-ți la toți ai împărțit.

Iar când, în murmurul dulce și 'n freamăt de condeie,
 I-auzi șoptindu-ți slova și ochii îți scânteie,
 În lumea ta închisă în cei patru pereți,
 Tu ești din nou copilul cu ochii mari isteți;
 Cu ei, cuminte 'n bancă, un veac întreg ai sta,
 Dar inima pribeagă colindă unde-va,
 Și te trezești de-odată, că brațele întinzi,
 Din murmurul de glasuri ai vrea să o cuprinzi,
 Crăiasa lumii tale cu ochii blânzi și mari,
 Rămasă 'n vâi la poala pădurii cu ștefari.
 Tot focul tău din sujlet plutește 'n jurul ei,
 Cea fermecată 'n basmul poveștilor cu smei.

Alerge 'n zări nebunii de aur doritori,
 Cufunde-se 'n adâncuri, înalțe-se în nori.
 Omoare-și tihna dulce și-al nopților repaus,
 Să-și vadă 'n strălucire al muncii lor adaus,
 Și jignițele spargă-și s-adune 'n ele greul,
 Cât aur e în lume, cât poartă curcubeul.
 Din sărăcia seacă a celor obidiți,
 Arate-se în lume în purpur învăliți,
 Rizând de coate goale ce-adurmecă idei —
 În sărăcia-mi scumpă mai mare-s decât ei!

Afară-i vânt de iarnă și fulgii cad cu zor.
 Căsuța mea e caldă și cântul meu ușor.
 La masa mea, tovarăș de cântece senine,
 Deschid încet caetul și mă găsesc pe mine,
 Copilul fără patimi cu cântecu-i ciudat,
 Ce nu-și dă de el sama și cântă ne'ncetat.
 Comoara mea de visuri și gânduri din trecut,
 Le vad aievea 'n șiruri și le citesc pierdut.
 Cu cât mai mult, în taină, la șiruri recitesc,
 Din nou trăite clipe în mine le trăesc...

Văd codri 'n frunză verde și luncile în floare.
 Văd hora 'n satul nostru și berzele în zare,
 Și clopotele sună în turla veche 'n sat,
 Bătrâni-și dau binețe: Cristos a înviat!
 O rândunică blândă și turmele de miei,
 O mierlă cântă dulce pe-o ramură de tei,
 Se 'ntorc feciori din oaste și hue doina 'n sat...
 Din drum mă cheamă mama, căci am întârziat.

Iar de pe cerul mândru s'a desfăcut o stea...
 Tresar... Aici începe, aici, iubirea mea.

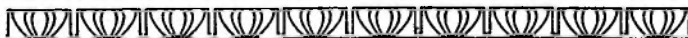
Și 'nchid, grăbit, caetul cu scumpele lui file.
 Aud afara glasul cucernicei copile.
 Cu ruga ei umilă îmi turbură gândirea,
 Cu-al ei potop de visuri, ce și-au curmat urzirea,
 Icoane rupte, șterse, în noapte cufundate,
 În fața lor, eu tremur, simt inima-mi cum bate.
 E Amintirea 'n sară spre mine călătoare,
 Cu vechia ei poveste venind să mă 'mpresoare.
 Și-mi răscolește rana uitată de demult

Și-mi bate 'n poarta minții.
 Dar nu o mai ascult.

Ci sting cu grijă lampa, pe pernă capu-mi pui:
 E prea tristă povestea, și nu vreau să-i descui!

Constanța.

I. U. Soricu.

A fost odat' un om.

— Schiță. —

(Urmare și fine.)

La ce m'am cugetat până ce am ajuns acasă,
 nu știu, nici atunci nu-mi puteam da seamă. Atâta
 știam că mă cuget la ceva lucru vag, nu destul de
 luminos. Iar seara aceea am petrecut-o toată în cu-
 gete. Mă siliam să arunc tot mai multă lumină peste
 punctul întunecos ce mi-se arată ochilor. Și întunerecul
 tot mai tare se împrăștiă, până când în urmă a apărut
 învălit în lumină.

Punctul acela eră Ersilia.

O, puncte, puncte, ce rol aveți și voi în trista
 omului viață! Omul pleacă dintr'un punct și ajunge
 în lume. Aici i-se deschide omului un întunec, iar
 la sfârșitul întunerecului i-se arată un punct. Cei mai
 mulți își dau toate silințele să ajungă la punct,
 alții nici habar n'au și între aceștia mă numărăm și
 eu. Iar dacă ajungi la punct, un alt întunec ți-se
 ivește, cu alt punct în sfârșitul lui, până când vine
 punctul cel din urmă, la care te duce soartea și fără
 să vrei, cine știe cum va fi și acela...

Eu acum îmi făurisem în minte toată imaginea
 Ersiliei, copilă de statură mijlocie cu păr bălai ca de
 aur, cu ochii blânzi și albaștri ca ceriul...

Verișoară-neverișoară, cugetam în mine, o iau!
 Mai am doi ani pân' mă înșor, atunci ea va fi de
 șeptesprezece ani. La vară mă duc la ei și ce bine o
 să ne petrecem! O s'o iau de braț și s'o scot la
 plimbare prin lunca din marginea satului lor. O pri-
 veliște admirabilă se deschidea înaintea ochilor mei:
 vedeam casa lor în mijlocul satului, ce nu-l știam nici
 măcar după nume, iar în capul satului o luncă verde
 cu flori. Acolo în luncă doi oameni fericiți se adân-
 cesc în visuri... eu și Ersilia... li voi pune mâinile
 pe umeri și-mi voi cufundă privirile în ochii ei
 adânci, vâneți ca cicoarea în revărsatul zorilor de
 vară.

— Tu dragă verișoară (cuvântul verișoară va fi
 însoțit de doue zimbete) mă iubești măcar a miia
 parte din cât te iubesc eu?

Ersilia nu va răspunde cu glas, iubirea vorbește
 cu ochii. Se va uita și mai mult la mine, iar eu îi
 voi prinde capul între palme și voi privi-o tot mai
 cu nesăț.

— Tu, dragă Ersilie, tu nu știi că te iubesc
 foarte mult, foarte mult?...

Acum Ersilia își va plecă ochii în pământ și
 va roși toată, ca focul. Și acuma... ce mă mai opre-
 ște să nu-i ating fruntea cu buzele mele, reci ce e
 drept acum — dar calde, arzătoare atunci.

Atunci, atunci! Când va veni odată și acel
 „atunci“?

Și totuși va veni! Par'că mă vedeam întrând într-o după-miază în casa lor. Apoi par'că mă văd singur cu tatăl ei, cu unchiul meu în casă.

— Uite unchiule, să-mi dai mie pe Ersilia! Apoi par'c-o vedeam de-a stânga mea înaintea altarului — par'că auziam cuvintele sfântului Pavel încă de pe acuma:

„Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă!”

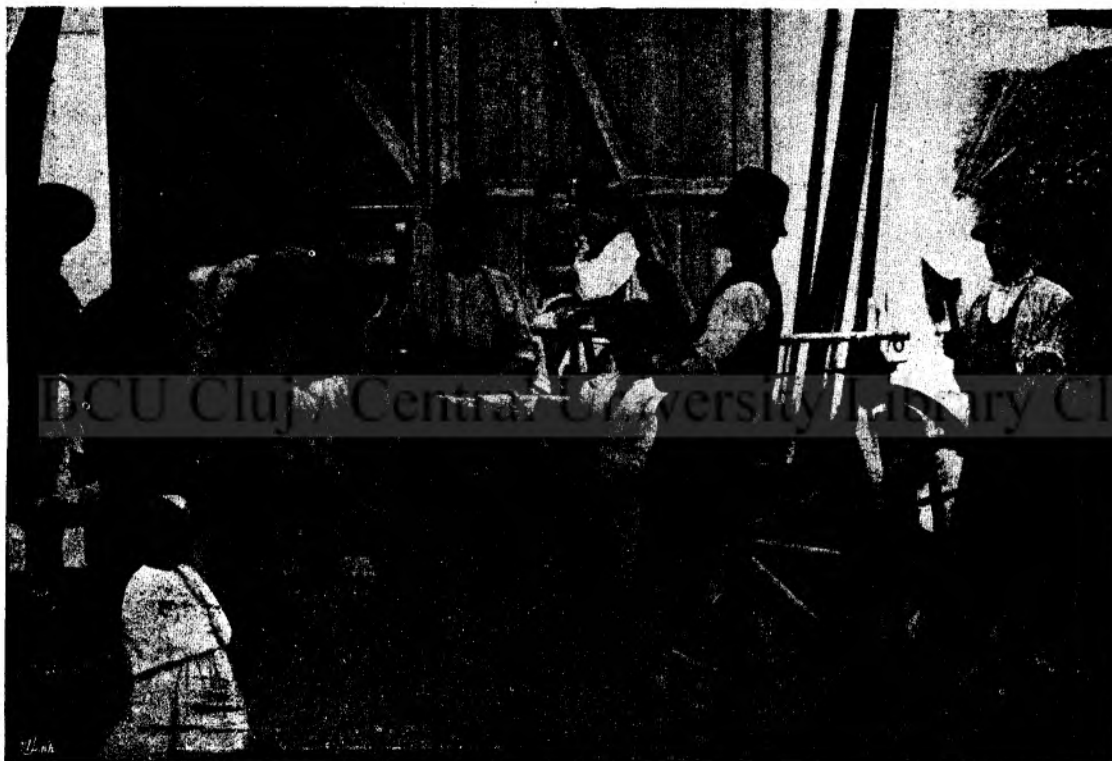
Toate erau în rând, una mai lipsiă: n'aveam încă cunoștința Ersiliei. Dar vremea aceea a venit!

prin creeri, iar inima-mi bătea de gândiai că vrea să străbată prin oasele pieptului — și să alerge, să alerge...

O, soare, soare, vină și mă arde! Dar... să nu mă prefaci în scrum!

Ori... de ce nu, pentru Ersilia? Nu numai scrum, dar și scrumul să se nimicească, să-l ducă vântul!

În vremea asta a venit Măriuța de mână cu o copilă de opt-nouă ani... Când le-am văzut vinind, așa am fost de agitat, încât nici nu mi-am pierdut sângele rece ce am avut mai înainte. Atuncia e culmea stării

Atelierul unui faur român.

Și când a venit, iar m'am plimbat cu Măriuța și iar îi ascultam nimicurile. Am adus vorba, se înțelege — la Ersilia.

— Tu Măriuță, chiamă pe verișoara Ersilia, vreau s'o cunosc și eu!

Măriuța m'a privit curioasă din creștet până în tălpi, rizând. Pe urmă și-a pus mâinile în șolduri și mi-a zis:

— Bine, dacă zici, mă duc, de ce să nu mă duc? Mai aleş pentru un văr...

S'a dus. — și m'a lăsat împlântat alătura de perețele de cără curte. Eu nu vedeam nimic înaintea ochilor, decât un chaos, simțiam că-mi vijăiește ceva

de agitație, când nici măcar sângele rece nu ești în stare să-ți-l pierzi. Dar acesta e un sânge rece extraordinar.

— Asta-i Ersilia?

— Asta-i! Uite Ersilio, vărul nost!

N'am mai făcut vorbă multă. Am spus Măriuței că mă grăbesc...

— Asta ți-o cred — îmi replică ea zimbînd.

Când mi-am luat adio dela verișoarele mele, Măriuța mi-a șoptit cu mare grabă la ureche:

— Îți place cum te-am păcălit? Acuma-ți spun drept, dar știi chiar drept... e alta...

N'am mai așteptat să-mi spună, ci am pornit-o

pe trepte la vale, până am ajuns la poartă, — la aier liber.

Par'că am gângăvit când am pus mâna pe clanță:

inima iar mi-s'a încunjurat cu un vâl trist, cu un vâl rece de gheață. O singură noapte de sbucium am mai avut. Imi părea rău că n'am ascultat numele ce mi-l'a șoptit Măriuța la ureche — și m'am trezit în-

O babă din Margine.

— Adio soare, adio palat al visurilor mele de aur! Adio, adio, pentru totdeauna adio!

A și fost un adio, pentru totdeauna. Golul ce mi-a rămas în suflet nu s'a mai umplut nici odată;

amorat în altă blondă, fără nume de astă-dată! De sigur am suspinat și în noaptea aceea:

— O, dragă Ypsilon, cum te iubesc!

Dar nu m'am decis nici odată să refuz pe Ypsilon.

M'am retras iarăş în lumea mea, în trista mea lume — şi în lumea asta mi-am trăit toate clipele, pe cari de atâtea ori ți-le-am povestit dragă sobă, singurul meu prietin, singurul meu tovarăş. De acum n'o să-ți mai povestesc, de acum alții își vor spune năcazurile tristei lor vieți, la căldura flacărilor tale. Rămâi cu bine sobă, rămâi cu bine! De acum încolo căldura perinelor moi va înlocui căldura ta, dar pâlpăirea flacărilor tale, ce va înlocui-o? Apoi nu peste mult, crengile salcâmului vor suspină peste mormântul meu și vor începe o tristă poveste:

— A fost odat' un om...

Iar eu în vremea asta voi sta înaintea celui de sus, înaintea celui de ingeri încunjurat, care va deschide cartea groasă, cartea cea mare a vieții și va începe a-mi ceti dintr'ansa:

— A fost odat' un om și omul acela ai fost tu...

Teodor Lazar.

Primăvară.

*E atâta veselie,
E atâta sgomot, viață...
Pământul iată 'nvie
Din somnul lui de ghiață,
Și naște flori, simboluri
De traiu și de perire;
Vin pasări mii în stoluri
Și cântă de iubire.
Renasc atâtea viețe
Și rid attea fețe
De lacrimi veșezite.
E svon de sărbătoare
Pe plaiu, în crâng, la riu.
In ori-ce loc e floare.
Pe holdele de grâu
Se 'nalță trista daină
Vioaie și senină...
Și cerul are haină
De raze d'aur, plină.
Al iernii vaer trece.
Vin dalbe vise dalbe.
— O inimă nu-i rece,
Un gât nu-i fără salbe.*

Și totuș...

*Este un suflet
Cu traiul nu se 'mpacă.
Ar vrea să-și stingă focul
Ca visele să-i treacă. —
Și este un trup, în care
S'a încuibat perire,
Durerile amare
L-au dus la 'nbătrânire.
Zădarnic e sosită
Mărta primăvară
El nu vrea să renască
Să moară, vrea să moară.*

*E atâta veselie...
Plângând să rid aș vrea,
Doar nici o primăvară
Nu frânge iarna grea
In trista inima mea!*

Emil Isac.

Monumentele dela Adam-Klissi și diferitele păreri asupra originii lui.

Comunicație făcută Academiei Române de dl Gr. G. Tocilescu:

În ședința publică dela 27 martie curent, oara 2 p. m., dl Gr. G. Tocilescu a vorbit timp de două ore despre »Monumentele dela Adam-Klissi și diferitele păreri asupra originii lor«. Dl Tocilescu a arătat mai întâiu cari sunt acele monumente desgropate de dsa în timpul acestor 20 ani. Ele se reduc la următoarele patru:

1. Cetatea *Tropaeum Traiani* întemeiată de Traian, dărimată de barbari pe la finele secolului al III-lea și reconstruită de Constantin cel Mare în a. 316 d. Chr. sub numele de: *Tropaeensium Civitas*. Săpăturile de până acum a scos la iveală: cinci basilici din care una amintește prin dispozițiunea ei arhitectonică și îndoitul șir de coloane cu postamente: *basilica Iulia* din *Forum Romanum* din Roma. Două basilici sunt bizantine, una cu criptă de pe timpul când la Adam-Klissi eră un scaun episcopal. Se cunoaște episcopul *Theodoros* al cetății Tropaioi (adecă Adam-Klissi), prezent la soborul al VII. din Constantinopole din anul 785.

2. *Momentul triumfal dela Adam-Klissi*, o construcțiune massivă numai din piatră cubică, având o înălțime de 40 metri, un diametru de 32 metri, cu 55 metope sau plăci sculptate, 40 creneluri sculptate, trei statui mari și un trofeu cu chipul lui Traian sculptat pe lorica (platoșa) trofeului.

Din inscripțiunea găsită la monument rezultă că a fost închinat de Traian în anul 108/9 d. Chr., lui *Marte resbunătorul* (Mars Ultor), în urma supunerii Daciei.

3. *Altarul milităresc*, o construcțiune pătrată, având 12 metri de fie-ce latură și 6 metri înălțime, ridicată de Traian în »onoarea și memoria prea vitejilor bărbați cari au murit pentru patrie«. Pe câteși patru fețele se citesc numele pretorianilor, legionarilor și auxiliarilor, și al comandantului, picați într'o bătălie, care, după părerea dlui Tocilescu s'a dat în apropiere de Adam-Klissi pe lângă valurile dobrogene, și în care luptase în persoană însuși împăratul Traian la începutul războiului al doilea dacic (an. 105).

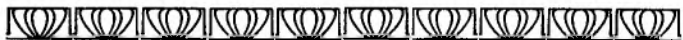
4. O movilă uriașă construită din 7 cercuri de zid, având sub temelia sa mormântul unui șef barbar, iar mai târziu servind drept turn de observațiune Românilor la drumul militar, care trecea prin fața celor două monumente mai sus pomenite.

După aceea dl Tocilescu expune diferitele păreri cari s'au emis de învățații străini, asupra originii acestor monumente, unii fiind de părerea dlui Tocilescu iar alții susținând că: trofeul ar fi ridicat în timpul lui August, iar altarul milităresc și cetatea, în timpul lui Domițian.

Dl Tocilescu combate părerea celor din urmă cu argumente noi și convingătoare și conchide că originea traianică a monumentelor amintite nu mai poate fi pusă la îndoială, din cauză că ultima dificultate care mai rămase: explicarea deosebirii de uniformă și de arme a soldaților de pe Columna Traiană și a celor de pe sculpturile dela Adam-Klissi a fost acum găsită: Columna Traiană reprezintă uniforma cea nouă introdusă de Hadrian, pe când monumentul Adam-Klissi înfățișează pe soldați în uniforma veche de pe timpul lui Traian, de oare-ce monumentul este mai vechiu decât Columna Traiană.

Cu această ocaziune dl Tocilescu analizează și o lucrare a profesorului Teoharie Antonescu asupra monumentului Adamklissi, dovedind puțina ei seriozitate, ușurința mare cu care este scrisă și constatând că afirmările autorului de a fi fost consultat pe lucrătorii cari au desgropat ruinele dela Adam-Klissi sunt curat plâsmuite, de oare-ce rezultă din chiar acte oficiale că numitul Antonescu a întrebat numai pe un căruțaș, care în anii când dl Tocilescu desgropă ruinele eră un copil de trei ani, — și pe un turc carele venise în țară, trei ani după terminarea acelor săpături.

Dl Tocilescu încheie frumoasa și interesanta sa conferență, în aplausele unanime, exprimând dorința de a vedea cu un minut mai înainte ridicându-se un palat al Muzeului pentru ocrotirea prețioaselor sculpturi dela Adam-Klissi aduse de dsa cu multă trudă în București și expuse la zilnică stricăciune în aer liber. Pentru un asemenea palat dl Tocilescu arată planurile arhitectului vienez G. Niemann, făcute încă din 1831, și zice: ca în anul când sărbătorim 4 decenii de domnia glorioasă a Regelui Carol și 1800 ani dela cucerirea Daciei, se cuvine a da cinstea cuvenită și monumentului lui Traian, care este actul de naștere al întreg neamului românesc. —

„Fumul pământului“

(Din „Botanica populară“.)

Fumul pământului; Earba de curcă; Fumărica; Saftira; Aboru pământului; Sufletu Ieli. (Fumakia)

Aceasta plântă crește prin grădini, ca floare medicinală de casă.

»Fumul pământului« își are legendele sale:

„Sau fost învrăjbit odată toate boalele pământului, și în vrajba cea mare, nime nu mai putea umbla pe pământ; căci pe cine îl întâlneau, cu pământul alăturea îl făceau. Oamenii periră până la unul, iar de animale nici poveste nu mai eră. S'au fost prăpădit toate bunătățile pământului. Dzeu văzând primejdia ce o adusese aceste boli, s'a mâniat și a deschis gurile pământului și a lăsat un fum și un abor de le-a înădușit pe toate.

În locul pe unde a eșit fumul și aborul au crescut o mulțime de floricele, la cari azi le zic: „Fumul pământului“ și „Aborul pământului“.*)

Credințe:

Când vrei să alungi boalele, afumă casa cu „Fumul pământului“, că toate vor fugi.**)

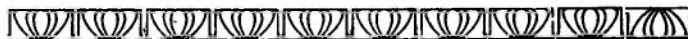
Când îți miroasă aboru, afumă-te cu „Fumul pământului“ de 9 ori în 9 dimineți, înainte de răsăritul

soarelui, numărând dela 9 înapoi nouă fire de „Fumul pământului“ apoi sărutându-le să zici:

„Fir de măr,
Fir de păr,
Fir de calapăr,
Fir de apir,
Fir de mir,
Fir de nap,
Fir de mac,
Fir din lac,
Fir de pe lac,
Să-mi fii de leac.“

Acestea cuvinte să le zici și înainte și înapoi, căci numai așa să prinde descântecu.*)

Teodor A. Bogdan.
înv. în Bistrița

Igiena frumuseții la femei.

În primul loc trebuie îngrijită pielea. Băile de apă naturală sau ușor alcalină sunt bune spre a înmuia musculatura și a îndepărta asperitățile. Se mai pot adăuga apei și plante aromatice.

Băile cu apă sunt excelente pentru a îndulci pielea.

Poppea — ca să-i placă lui Nerone — luă numai băi cu lapte de măgărițe și avea pentru aceasta 500 de măgărițe. Dna Tallien luă o baie de o oră în apă cu fragi și cu căpșuni. Apoi se ștergea într'un cearșaf fin și da cu un burete cu lapte.

Iată rețeta băiei sale:

Zece kilograme de fragi și un kilogram de căpșuni roșii pisați — într'o baie cu apă.

Această baie dă pielei o catifelare, o colorează în roz și îi dă un parfum delicios.

După baie câteva fricțiuni aromatice cu odicolon și un cearșaf moale sunt de ajuns spre a da femeii în vârstă o frăgezime însemnată a pielii.

Hidroterapia și masagiul, funcționarea regulată a intestinelor și a rinichilor sunt adesea de ajuns spre a conserva o piele fragedă. Totuși adesea e nevoie de cosmetice și de farduri; numărul compozițiilor — pretinse tesaurate imaginate pentru a înfrumuseța fața, este infinit: ape, pomezi, balsamuri, prafuri, elixiruri, creme, etc. nu sunt de cele mai multe ori de cât niște produse mai mult periculoase de cât binefăcătoare eșite din mâinile șarlatanilor.

Cele mai multe din aceste preparațiuni au drept bază substanțe minerale: plumb, bismut, arsenic, anti-moni, mercur; din cauza oxizilor metalici ce conțin, ele alterează pielea; roșul pentru buze, prin prezența cinabruului, provoacă adesea o salviație abundentă, dă un miros urât respirației și cauzează multe carii dentare.

Apa naturală cu puțin odicolon e mult mai bună. Se mai poate întrebuința puțină vaselină sau cold-cream; dar cel mai bun mijloc este a pune seara pe obraz un strat subțire de glicerină și a ne spăla dimineața cu apă caldă.

Pentru a putea apoi să se repare în marginile posibilității al anilor ireparabilul ultragi, se poate întrebuința în mod foarte discret pudră de orez simplă impregnată cu un parfum ușor ca cel de violete de ex.

Dr. Bömchis.

*) Coșna.

***) Ilva mare.

*) Hodac.

Regulament pentru premiile literare, istorice și științifice.

*Votat de Academia Română în ședința dela 8
martie 1906*

Art. 1 Premiile literare, istorice și științifice ale Academiei sunt de două feluri: 1) premii pentru opere publicate, 2) premii pentru scrieri prezentate în manuscris, tratând subiecte hotărâte și publicate de Academie.

Art. 2. Membrii activi ai Academiei nu pot prezenta nici o operă a lor la concursul premiilor.

Art. 3. Ultimul termin pentru prezentarea operelor publicate va fi 31 octombrie, iar pentru depunerea manuscriselor va fi 1 septembrie, al anului ce precede sesiunea generală în care se decide asupra premiilor.

La diferitele premii se admit numai opere publicate după terminul precedent de prezentare la premiul respectiv.

Art. 4. *Operele publicate* vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arăta totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezenta în același an aceeași scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea termenului de prezentare fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părți esențiale în nouă edițiune publicată de autor în viață.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admise nu numai o operă întreagă, ci și parte dintr'o operă, cu condițiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de or ce natură; la premiul Eliadă-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr, scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină inginerie, industrie și științele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; la premiile Eliadă-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt

admise și opere scrise de autori români sau străini într'una de limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va trata despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai dacă sunt făcute de pe opere clasice și, prin dificultățile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, — ori prin anexarea de explicații și note științifice cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscrise, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebuie să fie scrise cu ortografia Academiei.

În cazuri cu totul excepționale și numai în timp de un an dela adoptarea acestui regulament, se vor putea admite la premii și cărți scrise cu altă ortografie, cu condiție însă ca să fi fost imprimate afară din Regatul României.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudo-nime vor putea fi admise la concurs, iar autorii spre a primi premiile acordate, vor trebui să probeze proprietatea lor.

Art. 13. Operele prezentate la premiul anual Năsturel sau la Marele Premiu Năsturel, precum și cărțile didactice prezentate la premiul Craiovean, se vor trimite, după natura conținutului lor, la secțiunile respective. Distribuirea lor la secțiuni se va face de Delegațiune în unire cu secretarii secțiunilor.

Secțiunile, întrunite în întâia Vineri după 31 Octombrie, împart aceste opere la raportori speciali aleși din sânul lor. Rapoartele speciale scrise vor fi depuse la biroul Secțiunilor cel mai târziu cu o lună înaintea de deschiderea sesiunii generale.

Când o Secțiune simte lipsa unui membru specialist, ea are facultatea de a consulta și pe membrii ei corespondenți, înainte de a face raportul său spre a recomanda o lucrare la premiare.

Fiecare secțiune, în timpul sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile și alege cu majoritatea membrilor prezenți cel mult câte o singură operă pentru fiecare premiu.

Asupra propunerilor aduse de Secțiunii, plenul ascultă rapoartele Secțiunilor, discută asupra lor și decide conform art. 7 și 10 din Statute.

Dacă nici o carte nu întrunește majoritatea cerută de art. 7 și 10 din Statute, suma prevăzută pentru acel premiu se capitalizază.

De câte ori se va întâmpla ca Marele Premiu Năsturel de 12.000 lei să fie acordat unei scrieri, care mai înainte căpătase un premiu anual Năsturel de 4.000 lei, suma de 4.000 lei se va scădea și se va adăoga la fondul Năsturel.

Art. 14. Operele prezentate la celelalte premii se vor cerceta și judeca de Secțiuni după competența lor și anume: pentru premiul Eliadă-Rădulescu alternativ din patru în patru ani de secțiunile literare și istorică, pentru premiul Lazăr, la fiecare doi ani, de Secțiunea științifică, pentru premiul Hagi-Vasile de Secțiunea istorică; pentru premiul Adamachi pe rând, an după an, de cele trei Secțiuni: literară, istorică și științifică.

Art. 15. Operele primite în termin la concursul

premier din art. 14 vor fi trimise spre cercetare Secțiunii respective, care va fi convocată în întâia vineri după 31 octombrie, spre a le împărți la rapoartorii speciali, cari le vor cerceta și vor raporta Secțiunii asupra lor. Rapoartele speciale scrise vor fi depuse la biroul Secțiunii cel mai târziu cu o lună înainte de ziua deschiderii sesiunii generale. Secțiunea, în timpul sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile și decide definitiv asupra lor prin vot. Pentru ca o operă să obțină premiul, ea trebuie să întrunească două treimi din numărul membrilor prezenți la ședință. În ori ce caz numărul voturilor cu care se poate premia o operă nu poate fi mai mic de 6.

Art. 16. Deciziunile luate de Secțiuni se aduc la cunoștința Academiei în ședință plenară. Atât rapoartele speciale, cât și procesele-verbale ale Secțiunilor se vor tipări în *Anale*.

Art. 17. Proclamarea tuturor premiilor acordate în cursul unei sesiuni se face în ședință publică solemnă, când se vor citi și rapoartele speciale asupra operelor premiate.

Art. 18. Pentru premiile puse la concurs cu subiecte date de Academie, subiectele se hotărăsc de Secțiunea în a cărei competență cade premiul, când materia este indicată, fie prin actele de instituirea lui, fie prin dispozițiunile de regulament luate de Academie. Când premiul este de natură generală, subiectul se hotărăște pe rând de Secțiunile respective, începând cu cea literară.

Art. 19. Manuscriptele se vor prezenta la concurs în termenul fixat, în art. 3. fără nume de autor, purtând o deviză sau motto; ele vor fi însoțite de un plic sigilat pe care va fi reproducă deviza sau motto din fruntea manuscriptului și în care se va afla închis numele autorului. Acel plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat și legibil, nu vor fi luate în cercetare.

Art. 20. Cercetarea manuscriptelor prezentate la concurs se face de o comisiune de trei membri, aleasă în sesiunea precedentă de Secțiunea care a hotărât subiectul. Comisiunea va prezenta Secțiunii respective raport scris cu analiza și critica lucrărilor dimpreună cu propunerile sale. Asupra acestora Secțiunea discută și decide prin vot dat în modul indicat de art. 15 din acest Regulament. Rapoartele comisiunilor și procesele-verbale ale secțiunilor cu rezumatul discuțiilor urmate se publică în *Anale*.

Secțiunile vor aduce totdeauna la cunoștința plenului atât comisiunile alese, cât și deciziunile luate asupra premiilor. Plenul ia aceste deciziuni spre cunoștință, iar proclamarea premiilor acordate se face în modul arătat în art. 17 din acest Regulament.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscris se va număra autorului numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere și își vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunțarea rezultatului vor rămâne proprietatea Academiei și vor fi încorporate în bibliotecă în colecțiunea manuscriptelor.

Art. 23. Toate articolele și alineatele de regulament, precum și deciziunile anterioare contrare acestui regulament, sunt abrogate.

LITERATURĂ.

Analele Academiei Române. Din aceasta publicațiune a apărut seria II. tomul XXVIII, 1905 - 1906. Partea administrativă și debaterile. Fasc. I. Ședințele ordinare din 1905 - 1906. Volumul conține procesele verbale despre ședințele săptămânale ale Academiei Române, ținute după încheierea sesiunii generale din 1905 și până la deschiderea aceleia din 1906. Aceste procese verbale conțin dar istoricul Academiei dela o sesiune până la cea următoare.

Insemnătatea hartei ferii, pentru istoria patriei, a neamului, de generalul C. I. Brățianu, membru corespondent al Academiei Române, a apărut zilele trecute la București. Lucrarea aceasta s'a publicat și de Academie, dar fiind-că aceea a emis unele părți, autorul a retipărit-o de nou așa acum a scris-o. Prețul 1 leu.

Puterea executivă în constituțiunea României. Sub titlul acesta dl Dimitrie A. Sturdza a scos la lumină zilele trecute la București o importantă broșură, de care ziarele bucureștene s'au ocupat mult. Distinsul autor tractează în broșura aceasta chestiunea loc-țitorului suveranului României, în lipsa acestuia din țară, precum este și acuma când regele a plecat pe două luni în străinătate pentru căutarea sănătății sale. Și susține că moștenitorul tronului singur reprezintă de prezent și fără întrerupere continuitatea puterii executive, prin urmare el singur este indicat ca loc-țitor al șefului statului. La fine publică o mulțime de documente privitoare la chestiunea aceasta.

Bolidul dela 1 ianuarie 1906 st. n. în România. Sub titlul acesta dl St. C. Hepites, membru al Academiei Române, a scos la lumină în ediția Academiei, studiul seu despre un fenomen petrecut la București și în alte părți în 1 ianuarie an. c. În dimineața acelei zile cerul eră acoperit și ningea mai pretotindeni; cu viscolul în multe părți, s'a văzut într'un moment când încă nu se făcuse ziuă, o lumină stranie, care a înspăimântat pe unii oameni, cari credeau că lumina a fost produsă de un fulger care s'ar fi repetat de trei ori. Dl Hepites, reproducând mai multe scrisori, constată că lumina s'a produs de un bolid, de care s'a mai văzut la 1774 aproape de Târgoviște. Căzând bolidul, s'a sfărmat. Păcat că din sfărământurile acestui bolid nu s'a păstrat nici o bucăică cât de mică ca mărturie. Prețul 20 bani.

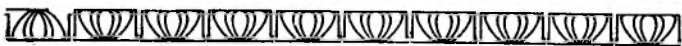
Câteva manuscripte și documente din țară și străinătate relative la istoria Românilor. Sub titlul acesta dl N. Iorga, membru corespondent al Academiei Române, a scos la lumină seria a doua din colecțiunea sa de manuscripte și documente găsite în diverse biblioteci. Prețul 30 bani.

Jubileul profesorului P. Poni, serbat în 15 ianuarie a. c. la universitatea din Iași, se prezintă acuma într'o broșură publicată în Iași, în care se face o dare de seamă despre aceasta frumoasă și binemeritată serbătorire. Afară de celelalte părți, relevăm aici discursurile ținute de dnii: C. Climescu, rectorul universității din Iași, D. A. Sturdza delegatul Academiei Române, Drag. Hurmuzescu reprezentantul ministeriului de culte și instrucțiunei publice, profes. dr. E. Riegler, profes. E. Pangrați, profes. dr. C. I. Istrati delegatul Societății de științe din București, Hepites delegatul institutului meteorologic din București, A. D. Xenopol și de alții. Întru amintirea acestei serbări s'a

înființat la Iași „Fondul universitarilor P. Poni“. Fondul s'a urcat la 27,317 lei 42 bani. O sumă care arată stîmă de care se bucură veteranul profesor în toate cercurile societății române.

O nouă revistă aromânească. Mișcările fraților aromâni pe terenul literar s'a manifestat zilele trecute prin o nouă revistă care a apărut la București cu titlul „Graiu Bun“ sub direcțiunea dlui N. Macedoneanu, redactor dl N. Baza. Scopul revistei este să oglindească viața aromânilor din toate punctele de vedere, să facă cunoscute localitățile și așezămintele obicinuite, moravurile și credințele lor. O tendință binefăcătoare acesata, pe care o sălutam cu plăcere. Noua revistă apare la prima fiecărei luni. Abonamentul pe an pentru noi 4 lei. A se adrasă dlui N. C. Furca, București, strada Olimpului.

Causalitatea în succesiune, conferință ținută de dl A. D. Xenopol în două ședințe ale Academiei Române, a apărut într'o broșură, scoasă din Analele Academiei. Lucrarea distinsului nostru autor este un studiu filosofic. Dsa cercetează modul cum se manifestă cauzele fenomenelor cari se produc unul după altul, în șirul succesiunii, chestiune ce nu s'a studiat încă de nimeni, cu toate nenumăratele cercetări consacrate chestiunii cauzei. Prețul 50 bani.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Reprezentare teatrală în Abrud. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur a dat a treia zi de Paști o reprezentare teatrală, aranjată de un grup de diletanți de acolo, cu concursul dlui A. P. Bănuț, elev al Conservatorului din București, ca bursier al Societății pentru fond de teatru român, în sala cea mare din otelul „Detunată“ S'a jucat „Nezdrăvăniile divorțului“ comedie în 3 acte, de Labiche, localizată de I. Malla. Piesa a fost reprezentată de doarele: Letiția Albin, Victoria Pușcariu, Olimpia Pop și de dnii A. P. Bănuț, E. Imbaruș, Oct. I. Simțion, N. Costea. După teatru a urmat dans.

Concert în Seliște. Reuniunea de cântări din Seliște a aranjat a doua zi de Paști un concert de coruri, de Porumbescu-Kiriace, I. Crișan și Dima. Apoi a început dansul.

Serată declamatorică-teatrală în Ilva-mare. Reuniunea de cetire și cântări din Ilva-mare a dat a doua zi de Paști în școala confesională gr. cat. de acolo o serată de declamări și de muzică, reprezentând și opereta „Florin și Florica“ de V. Alecsandri.

Concert și teatru în Sasca-montană. Reuniunea română de cetire și cântări din Sasca-montană a aranjat a doua zi de Paști concert și teatru. Corul a cântat patru piese de Vorobchievici, Vidu (două) și I. Magdu. Apoi s'a jucat „Capra cu patru iezi“ prelucrată de Creangă și alți autori de N. Băiaș. Piesa a fost predată de elevi. Apoi a urmat dansul.

Concert în Dolova. Tinerimea economică română din Dolova, comitatul Torontal, a dat a doua zi de Paști concert, în care s'au cântat cvartete de Dima, Vidu, Vasilescu, și Porumbescu, și s'au declamat două aneote de T. Speranția.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Serbătorile Paștilor în Oradea-mare s'a serbat și anul acesta cu mare pompă în toate cele 4 biserici românești, asistând toți credincioșii. În catedrala gr. cat. a pontificat Pr. Ssa episcopul dr. *Demetriu Radu*, în cea gr.-or. Pr. C. Sa vicarul *V. Mangra*. Ambii au pronunțat predici frumoase. A doua zi Pr. Ssa episcopul Radu a intrunit la masă un dinstins public românesc.

Studenți din Brașov la Roma. Escursiunea studenților români din a VII. cl. gimnazială dela Brașov, făcută la Roma pe timpul serbătorilor Paștilor, sub conducerea dlui profesor dr. Iosif Blaga, precum aflăm dintr'un raport primit în momentul acesta, a reușit bine. În nr. viitor vom publica raportul sosit târziu pentru numerul acesta.

Catedrala gr.-or. română din Sibiu, de și nu e tocmai gata în toată privința, se va sfinți în 30 aprilie v. (13 maiu n.)

Promoțiuni. Dl *Dionisiu Stoica* atât de bine cunoscut din coloanele foii noastre, a fost promovat la universitatea din Budapesta, doctor în filosofie. — Dl *Victor Gnel*, din Selagiu, a fost promovat la universitatea din Cluj, doctor în științele juridice.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Dionisie Negru* și dșoara *Mărioara Diminescu* s'au logodit în Ciacova. — Dl dr. *Aurel Grozda* avocat în Buteni și dșoara *Aurora Serb* din Lipova s'au logodit.

Mari schimbări în conducerea țerii. Septămâna trecută, când foaia noastră se află sub tipar, s'a făcut mare schimbare în guvernarea țerii. Maj. Sa a primit abdicarea guvernului Fejérváry și a numit un nou guvern, sub presiul lui Wekerle, din partidul coalițiunii. Noii ministrii, Wekerle ținându-și portfoiul de finanțe, sunt: contele Andrassy interne, Darányi agricultură, Kossuth comerț, cont. Apponyi culte și instrucțiune, Polonyi justiție, cont. Aladar Zichy pe lângă Maj. Sa. Noul parlament s'a convocat pe 19 maiu. Alegerile au să se facă până în 9 maiu. Mișcările electorale s'au și început în toată țeara.

Distincțiunea dlui dr. Bunea la Roma. Aflăm din »Unirea« dela Blaj, că distinsul istoric român din Transilvania, părintele canonic din Blaj dr. Augustin Bunea, care de mai mult timp petrece la Roma, făcând studii istorico-literare, a fost în unanimitate ales membru al Academiei »Arcadia« societate literară, înființată încă la 1690.

Academia Română și țeranii. În ultima ședință a sesiunii generale a Academiei Române, dl Petru Poni a arătat printr'un discurs magistral soarta deplorabilă a țeranilor de pe moșia Otelișul, a Academiei Române, despoiați de arendașii cărora li-se dă spre exploatare aceasta moșie. Tabloul ce distinsul bărbat a desvoltat, a prezintat pe bietul țeran de acolo în o stare înspăimântătoare și a chiebat atențiunea Academiei asupra îmbunătățirii sorții lor. După dl Poni a luat cuvântul dl Haret, apoi dl Istrati descriind ambii cu colori înspăimântătoare starea mizeră a poporului exploatat de arendașii moșiei Otelișul a Academiei Române și s'au alăturat cu tot sufletul la dorința

exprimată de dl. Poni, ca Academia să intervină în favorul nenorociților țerani. În urmă a luat cuvântul președintele I. Kalinderu și prin desvăliri bine simțite, constatând mizeria poporului de pe moșia aceea, a accentuat că s'au luat dispoziții ca acelea în viitor să înceteze. Academia, liniștită prin aceste lămuriri, a trecut la ordinea zilei. Acum aflăm din „Voința Națională“ că zilele trecute a fost terminul de exarandare a moșiilor Academiei. Pentru moșia Otetelișul dată în arândă pân'acuma cu 14.500 lei, un doritor a oferit 21.500 lei; iar un alt concurent pentru moșia Moara Grecilor, tot a Academiei Române, care pân'acum se exarendă cu 28.000 lei, a oferit 60.000. Deci o creștere cu peste 54 la sută. Academia ar fi câștigat mai mult numai dela aceste două moșii 47.000 de lei pe an. Ce a făcut Academia? S'a grăbit oare a primi această urcare de câștig? De loc și aci e faptul nou. Dnii Poni, Haret, Xenopol, Istrati, Aurelian au cerut să nu se primească sporul, căci se face pe seama nenorociților de țerani. Și Academia a însărcinat delegația să cerceteze învoelele sătenilor, să vadă cu ce se aleg de pe urma muncii lor, să afle în ce stare de sănătate sunt și să facă un caet de sarcini prin care să impună arendașilor ce fel de învoeli să facă și cu ce condiții. Apoi să se facă alt mezat și numai atunci să arendeze moșiile.

✓ **Candidați de deputați români.** Făcându-se în curând alegeri nouă pentru camera deputaților, candidările au început în toate părțile țării. În mișcarea aceasta a vieții constituționale României iau parte mai activă decât pân'acuma. Ziarele anunță candidați din toate părțile. În Bihor au fost candidați: la Beiuș dl. dr. Ioan Ciordaș, la Ceica dl. Nicolau Zigre, la Aleșd dl. dr. Coriolan Papp, la Tinca dl. dr. Aurel Lazar. Candidații sunt toți avocați. — În Arad dnii: dr. Nicolau Oncu la Iosășel, dr. Ioan Suciu la Boroșineu, Ioan Russu-Șirianul la Chișineu, Vasile Goldiș la Radna, dr. Ștefan C. Pop la Șiria, dr. Iustin Marșeu la Sântana, dr. Aurel Novac la Peșca. — Se

mai anunță și alte multe candidări, dar nefiind exacte, de ocamdată nu luăm act de ele.

Expozițiunea din Buzrcești și guvernul ungar. Dl. ministru ung. de interne a adresat Comitetului central al „Asociațiunii“ din Sibiu o scrisoare datată din 11 aprilie a c., prin care declară, că în vederea neînțelegerilor ce le-a avut de urmărire ordinațiunea nr. 146 din martie a. c. prin care „Asociațiunea“ a fost oprită dela aranjarea Pavilionului etnografic al Românilor din Ungaria la Expozițiunea generală română din București, — se vede îndemnat a anunța că este învoit ca „Asociațiunea“ sau alte societăți să împrumute obiectele ce le posed Comisariatului general în scopul de a le expune și ca particularii să participe la Expozițiune; oprește numai ca societățile să figureze ca expozanți. Cere mai departe, ca să nu se expună obiecte de caracter demonstrativ contra ștatului ungar.

Erupțiunea Vezuului. Evenimentul cel mai groaznic al secolului XX are să fie desigur erupțiunea Vezuului, care a început înainte cu două săptămâni și de atunci a nimicuit cu lava sa toate satele din împrejurime, stingând viața a sute și sute de oameni. Este înspăimântător a cetii ziarele, cari publică detaliurile cele mai înfiorătoare. Acuma Vezuul a devenit iarăș liniștit. Urmează constatarea oribilelor rezultate și înmormântarea unei generațiuni nefericite.

Au murit? *Dimitrie Bonts*, notar public regesc în Arad, cenzilier regesc, președinte al camerei notarilor publici din comitatul Arad, președintele institutului de credit și economii „Victoria“ din Arad, fost deputat dietal, la Arad în 10 aprilie n., în anul 80-lea al etății sale și a fost înmormântat la 12 aprilie, pontificând I. Pr. Ssa I. I. Papp fiind de față lume multă. → *Ioan Vințelariu*, paroch gr.-or. român în Ocna-Sibiului, la 8 aprilie n., în etate de 61 ani.

Poprietar, redactor respunzător și editor:
IOȘIF VULCAN (Str. Áldás nr. 14/296 b).

„BIHOREANA“

Institut de credit și economii societate pe acții.

CENTRALA ÎN ORADEA-MARE.
— FILIALA ÎN TINCA. —

CAPITAL SOCIAL 600.000 cor.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de $4\frac{1}{2}\%$. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.
2. Acoardă împrumuturi hipotecare.
3. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărănești).
4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretenziuni sigure cătră casse publice cu scadențe fixe.
5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).
6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire hipotecară, sau de alta natură.
7. Ingrijește afaceri economice și totfelul de afaceri de bancă.

Noroc enorm la Török!

E neîntrecut norocul ce distinge banca noastră. In vreme scurtă am plătit stimaților noștri cumpărători; ca câștiguri am mult de 25 milioane coroane, între ele cele mai mari două câștiguri și anume:

de două ori câștigul cel mare de **600.000** coroane

câștigul principal mai mare de **400.000** coroane, apoi 5 à 100.000, 3 à 90.000, 2 à 80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000, mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, afară de aceste, mai multe decât 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 coroane și încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerea a **125.000** losuri **62.500** câștiguri in bani, cari fac total 18-a ce se începe, pe iar cad suma uriașă de:

16 milioane 457.000 coroane.

Să-și caute fiecare numele!
(Care-l poate afla în alfabet.)

Fiecare să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui său, ori numelui vr' unui membru al fam

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz széppe varázsolja az életet! Talán meglepi a ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvételé által egy főnyereményvel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen folytán a neve mellett számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adel	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Otót, Melánia	24411
Adólar, Agnes	6314	Éde, Esz. er	9868	Jakab, Józsa	20284	Ódón, Karczisz	26980
Adóli, Aecia	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anca	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatólia	21619	Entre, Frida	24252	Kálmán, Katiaka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alred, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Robert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornel, Klára	35318	Rudolf, Pirooska	37411
Ambrus, Beria	28881	Friyes, Gabriella	34933	Kristof, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blauka	31352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rozsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leo, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Heuriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bela	41794	Géza, Hermína	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurel, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Theamer, Theodora	92773
Attila, Cecília	81309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadar, Terez	123503
Balás, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Marton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86965	Henrik, Hona	101914	Mátyas, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Bernáds, Corittya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ika	123596	Miklós, Magdolna	123519	Vinmos, Viktória	123520
Erzset, Eszénia	123585	Ignac, Iren	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Emán, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Mareit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Erzset, Erzsztia	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Maria	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Erzset, Évi	123517	István, Janka	3512	Orban, Mártha	8826		
Erzset, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare eventual câștig e: **1.000.000** de coroane.

Mai departe premiu 600.000 cor. un câștig de 400.000, 1 de 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

$\frac{1}{8}$ los orig. fl. — 75 sau 150 cor. | $\frac{1}{4}$ los orig. fl. 150 sau 3 — cor.

$\frac{1}{2}$ " " " 3 — " 6 — " | " " " 6 — " 12 — "

Losurile se trimit cu rambursă, ori după anticipativă trimitere a sumei.

Conspectul oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, ori mai târziu. (1-6)

Până în 29 aprilie n. a. c.

a trimite la noi cu încredere, fiind-că numerii norocoși se trec iute.

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie:

TÖRÖK A. és T^{SA}

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46 a. I. Filială: Váci-körut. 4 a. II. Filială: Muzeum-körut 11 a. III. Filială: Erzsébet-körut 54 a.